

Stařeč | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Stařeč U Nádraží 675 22
Okres	Třebíč
Katalogové číslo	
Katastrální území	Stařeč
GPS	49° 11' 45.4" 15° 48' 14.6"
Mapová značka	Větrné čerpadlo / Zaniklý objekt, památník
Poloha vůči obci	1 800 m od centra obce, asi 40-50 m SZ od severního cípu budovy nádraží
Číslo kulturní památky	
Přístupnost	Zaniklý
Rok stavby	1891
Rok zániku	1947 - rozebrán (odvezen do: Šebkovice)

Stručný popis

Čerpadlo demontováno r. 1947, stožár přemístěn asi 6 km jižně k železniční zastávce Šebkovice, místo větrného kola byla na stožár instalována amatérsky sestavená malá větrná elektrárna, nyní mimo provoz-

Historie

Historie obecně V roce 1871 došlo k otevření tratě Severozápadní dráhy spojující Vídeň a Mladou Boleslav přes Znojmo, Jihlavu a Havlíčkův Brod. Ve vhodných stanicích po cestě byly zřizovány vodárny pro napájení parních lokomotiv vodou. Stanice Stařeč byla zřízena jako velká křižovací a výměnná stanice pro lokomotivy. Na jižním zhlaví byla vybudována patrová vodárna a dvoukolejná výtopna pro čtyři lokomotivy. V budově vodárny byly nádrže o objemu 70 m³ a pod nimi kotelna s parním čerpadlem. Z důvodu malého využití vodárny a slabého zdroje vody ve vodárenské studni bylo ředitelstvím Severozápadní dráhy přikročeno k provozním úsporám, kdy byla stálá obsluha parního čerpadla neefektivní. Projekt na novou technologii čerpání vody byl Severozápadní dráhou vypracován v roce 1890 a Generální inspekcí dne 16. ledna 1891 schválen (číslo jednací 50383/90). První fázi úpravy byla výstavba nové vodárenské studny na kraji staniční pláně v kilometru 161,242, naproti výpravní budově. Studna byla hluboká 18,80 metrů s průměrem 1,30 metrů. Zdroj vody byl značný a obvyklá hladina vody ve studni byla ode dna 13 metrů. Vyhroubení a úprava nové studny stála 3 140 Korun. Pro výhodnou polohu studny byl zvolen neobvyklý systém čerpání vody, a to pomocí větrného kola od firmy "Kunz". Nad studnou byla postavena železná konstrukce příhradové věže výšky 16 metrů, na jejímž vrcholu bylo umístěno větrné lopátkové kolo. To převodem pohánělo ve studni umístěné dvojité pístové čerpadlo průměru 4 palce (přesně uvedeno 4") zdvihu pístů 400 mm. Od tohoto čerpadla bylo položeno výtlačné potrubí délky 328 metrů ke stávající vodárně. Výstavba technologických částí větrného čerpadla a nového potrubí stála 1 570 Korun. Celkové náklady na změnu systému čerpání vody ve stanici byly 4 710 Korun. Roku 1947 bylo zrušeno větrné čerpadlo a vodárna byla vybavena elektrickým čerpadlem. Zpracoval: Jodas Vladimír, Spolek pro veřejnou dopravu na jihozápadní Moravě www.svd-jzm.cz
Zdroj informací: Historie provozu trati Znojmo-Jihlava IA. díl 1870-1894, autor Richard Cila

Architektura

Stav nemovitosti

Typ

Větrné čerpadlo

Dominantní stavební konstrukce

Historické prvky

Parametry

Technologie

Technologické vybavení

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a prameny

Zajímavosti

Ostatní

Fotogalerie

Historické fotografie a pohlednice

